

УДК 338.64

Кміть В.М.*кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансів, грошового обігу і кредиту
Львівського національного університету імені Івана Франка***Якимчук Ю.Ю.***студентка
Львівського національного університету імені Івана Франка***ОСОБЛИВОСТІ СПРАВЛЯННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
ЄДИНОГО СОЦІАЛЬНОГО ВНЕСКУ У 2015 РОЦІ****PECULIARITIES OF COLLECTING AND ADMINISTRATION
OF THE UNIFIED SOCIAL TAX IN 2015****АНОТАЦІЯ**

Нарешті була узгоджена компромісна пропозиція для здійснення радикального скорочення єдиного соціального внеску – залишити нинішню ставку ЄСВ на заробітну плату в розмірі до двох мінімальних заробітних плат і застосовувати знижену ставку до сум, що перевищують дві мінімальні зарплати. У статті розглянуто основні положення щодо збору та обліку єдиного соціального внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування у 2015 р.

Ключові слова: єдиний соціальний внесок, реформа ЄСВ, загально-обов'язкове державне соціальне страхування, ставки ЄСВ, платники податків, легалізація заробітної плати.

АННОТАЦИЯ

Согласовано компромиссное предложение для осуществления радикального сокращения единого социального взноса – оставить существующую ставку ЕСВ на заработную плату в размере до двух минимальных заработных плат и применять пониженную ставку до сум, превышающих две минимальные зарплаты. В статье рассмотрены основные положения по сбору и учёту единого социального взноса на общеобязательное государственное социальное страхование в 2015 г.

Ключевые слова: единый социальный взнос, реформа ЕСВ, общеобязательное государственное социальное страхование, ставки ЕСВ, налогоплательщики, легализация заработной платы.

ANNOTATION

At last, a compromise proposal to conduct a radical reduction of the unified social tax (UST) has been agreed upon – to leave the existing UST rate for salaries at the amount of up to two minimum wages and apply a lowered rate for the sums exceeding two minimum wages. Main positions of the collection and registration of the unified social tax for mandatory state social insurance in 2015 are considered in the article.

Keywords: unified social tax, UST reform, mandatory state social insurance, UST rates, taxpayers, salary legalization.

Постановка проблеми. Ринкова економіка вимагає значних зусиль з боку держави щодо встановлення сприятливих умов для ведення бізнесу, а в складні для України часи важко знайти правильний шлях до цієї мети. Державна політика скорочення витрат викликає невдоволення у суспільстві, зростання податкового навантаження на підприємства і громадян. Частково це питання можна вирішити з допомогою лояльного законодавства та перетворень, узгоджених з усіма зацікавленими сторонами у формі конструктивного діалогу.

Впровадження єдиного соціального внеску (далі – ЄСВ) допомогло спростити відносини

його платників з державою, полегшити процедуру справляння і адміністрування та збільшило доходи до страхових фондів. Нововведення у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування та трудового законодавства вносять зміни у діяльність суб'єктів господарювання, а тому потребують детального розгляду і наукового аналізу. Цього року зміни у справлянні ЄСВ не отримали народного схвалення, тому варто знайти цьому причини і пояснення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями у сфері єдиного соціального внеску на законодавчому рівні займається держава. Про це свідчать такі нормативні документи: «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» [1], «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці» [2], «Про затвердження Порядку обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та Положення про реєстр страхувальників [9] та ін.

Дослідженню питань справляння і адміністрування єдиного соціального внеску у 2015 р. згідно з нововведеннями у законодавстві поки що не присвячували наукові праці, оскільки такі зміни відбулись недавно. Загалом вивчення проблеми реформування системи справляння соціальних внесків присвячено роботи вітчизняних і зарубіжних вчених: Л.І. Василенко, Н.М. Внуков, Б.О. Зайчук, Н.В. Кузьмич, Т.О. Масленников, М.М. Папієв, В.К. Райхер, Н.В. Шаманська, С.І. Юрій та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Кризові явища в економіці та суспільстві, введення нового законодавства, реформування ЄСВ спричинили виникнення певних суперечливих питань у досліджуваній сфері. Експерти та науковці шукають вирішення наявних та потенційних проблем, але багато аспектів залишаються нерозглянутими чи просто відкритими. Наприклад, нагальними є необхідність пошуку можливостей реального зни-

ження податкового тиску на Фонд оплати праці та ставок ЄСВ для усіх вітчизняних суб'єктів господарювання; заміна суперечливих положень нового законодавства; недопущення втрат і ефективне використання коштів, отриманих від збору ЄСВ, а також ряд інших питань.

Постановка завдання. Головною метою наукового дослідження є аналіз особливостей справляння та адміністрування єдиного соціального внеску в 2015 р., зокрема визначення змін у законодавстві, що стосуються цього питання; загальна оцінка переваг та недоліків реформи ЄСВ та прогнозування наслідків нововведень на основі суджень експертів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Останнім часом активно ведуться дискусії в суспільстві щодо податкової реформи. Основними завданнями перетворень є спрощення податкової системи і забезпечення її прозорості; зменшення ставок; ефективне і раціональне використання коштів державного бюджету задля недопущення втрат; створення сприятливих умов для ведення бізнесу, зокрема зниження податкового навантаження на малий та середній бізнес; виведення економіки з тіні. На сучасному етапі Україні потрібно збалансувати витрати з доходною частиною, визначити своє місце в економіці, тому питання змін у системі загальнообов'язкового державного соціального страхування (далі – ЗДСС) є дуже актуальним.

Отже, у 2015 р. ЄСВ внесе деякі зміни в діяльність суб'єктів господарювання України. Закон України № 2464 «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464) [1] викладено з 01.01.2015 р. у новій редакції (відповідно до ЗУ від 28.12.2014 р. № 77–VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці», далі – Закон № 77–VIII) [2].

Нова редакція показує, які зміни відбудуться у справлянні ЄСВ у цьому році. Важливе питання, яке потрібно вирішити за допомогою вищезазначеного закону – це виведення з тіні заробітної плати і зайнятості, що планується досягти шляхом значного зниження ставок ЄСВ, а також введенням нових і збільшенням нинішніх штрафів у цій сфері для суб'єктів господарювання.

До введення змін податкове навантаження на зарплатні доходи в Україні було найбільшим у Європі. Якщо в Євросоюзі зарплата в середньому оподатковується за сумарною ставкою 36,1%, то у нас (ЄСВ плюс податок на доходи фізичних осіб) – більш як 50%. Наслідком цього є міграція заробітної плати у «сутінки». За таких умов 70–80% бізнесу або доплачує, або повністю платить працівникам зарплату «в конвертах».

За підрахунками Державної фіскальної служби України (далі –ДФСУ), щомісячні ті-

ньові доплати склали від 20 до 50 млрд грн. Це породило чорний ринок готівки, який ніхто не контролює, його не здатний відстежити НБУ. Крім того, масова конвертація тінювих грошей у долари під приводом панічних настроїв здатна стрімко «обвалити» гривню. Уряд запропонував набір інструментів для легалізації зарплат. Завдяки реформуванню ЄСВ майже 25 млрд грн на рік залишатиметься у бізнесу. Реформа ЄСВ спрямована на детінізацію та боротьбу з зарплатою у конвертах. Ставку ЄСВ буде зменшено – в коаліційній угоді передбачено зниження до 18%. ДФСУ запропонувала комбіновану ставку з мінімальною та відсотковим компонентом, який складатиме 15%. До ухвалення змін середній показник ставки за цим внеском у країні складав 41% [3].

Єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування – консолідований страховий внесок, збір якого здійснюється відповідно до системи ЗДСС в обов'язковому порядку та на регулярній основі з метою забезпечення захисту у випадках, передбачених законодавством, прав застрахованих осіб на отримання страхових виплат (послуг) за чинними видами ЗДСС [1].

Із нової редакції закону виключено слова «та членів їхніх сімей» (зокрема, із вищевказаного визначення ЄСВ), «та членів сімей таких осіб, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності». Це значить, що позбавлені захисту прав на отримання страхових виплат члени сімей застрахованих осіб. Також до числа платників ЄСВ не належать більше члени сімей фізичних осіб-підприємців, які беруть участь у провадженні ними підприємницької діяльності, що позбавило таких громадян у разі настання страхового випадку права на матеріальне забезпечення та соціальні послуги. Тут можна побачити неврахування вимог статті 22 Конституції України, у якій вказано, що при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу наявних прав і свобод [4].

Також введено новий термін – основне місце роботи – місце роботи, де працівник працює на підставі укладеного трудового договору, де знаходиться (оформлена) його трудова книжка, до якої вносять відповідний запис про роботу. Що стосується основного місця роботи, то в новій редакції також зазначено, що при нарахуванні заробітної плати (доходів) фізичним особам з джерел не за основним місцем роботи ставки ЄСВ застосовуються до визначеної бази нарахування незалежно від її розміру без застосування коефіцієнта бази нарахування [1].

Змінилось і визначення платників ЄСВ для осіб, які займаються незалежною професійною діяльністю. Тепер громадяни, які провадять наукову, літературну, артистичну, художню, освітню або викладацьку, а також медичну, юридичну практику чи адвокатську, нотаріальну діяльність, або особи, які провадять релігій-

ну (місіонерську) чи іншу подібну діяльність та отримують дохід від цієї діяльності, є платниками ЄСВ, незалежно від того, чи є вони одночасно підприємцями або найманими працівниками.

Для фізичних осіб-підприємців (крім тих, які обрали спрощену систему оподаткування) і осіб, які провадять незалежну професійну діяльність, ЄСВ у 2015 р. нараховується на суму доходу (прибутку), отриманого від їх діяльності, що підлягає обкладенню податком на доходи фізичних осіб. У разі, якщо такий платник не отримав дохід (прибуток) у звітному році або окремому місяці звітного року, то він має право самостійно визначити базу нарахування, але не більше максимальної величини бази нарахування ЄСВ. У цих випадках сума ЄСВ не може бути меншою за розмір мінімального страхового внеску [1]. Тобто для збереження собі страхового стажу за період, коли не отримали дохід, такі особи за власним бажанням можуть самостійно визначити базу нарахування ЄСВ.

ЄСВ нараховується тепер при нарахуванні зарплати та грошового забезпечення окремо для кожної застрахованої особи.

Однією з важливих змін, внесених Законом № 77-VIII, є норма, якою встановлено, що з 1 січня 2015 р. при нарахуванні заробітної плати (доходів) фізичним особам та/або при нарахуванні винагороди за цивільно-правовими договорами ставки ЄСВ для платників застосовуються з коефіцієнтом 0,4 у випадку, якщо платник виконує одночасно такі умови:

1) загальна база нарахування ЄСВ за місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід) та/або винагорода за цивільно-правовими договорами, у 2,5 рази або більше перевищує загальну середньомісячну базу нарахування ЄСВ платника за 2014 р.; або якщо загальна база нарахування не перевищує у 2,5 рази або більше загальну середньомісячну базу нарахування ЄСВ за 2014 р., то платник замість коефіцієнту 0,4 застосовує коефіцієнт, що розраховується шляхом ділення загальної середньомісячної бази нарахування ЄСВ платника за 2014 р. на загальну базу нарахування за місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід) та/або винагорода, за цивільно-правовими договорами (але в будь-якому випадку коефіцієнт не може бути меншим за 0,4);

2) середня заробітна плата на підприємстві збільшилася мінімум на 30% порівняно з середньою заробітною платою за 2014 р.;

3) середній платіж на одну застраховану особу після застосування коефіцієнта складе не менше ніж 700 грн;

4) середня заробітна плата на підприємстві складе не менше трьох мінімальних заробітних плат (далі – МЗП) [1].

З 1 січня 2016 р. ставки ЄСВ застосовуватимуться з коефіцієнтом 0,6.

Відбулись зміни і в частині добровільної сплати ЄСВ щодо розмірів внеску для громадян, які бажають брати участь у декількох видах ЗДСС. ЄСВ до частини бази нарахування,

що не перевищує двократного розміру МЗП, встановленої законом на місяць нарахування, встановлюється у розмірі:

- у загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванні (далі – ЗДПС) та ЗДСС на випадок безробіття – 34,8% визначеної для цієї категорії осіб бази нарахування ЄСВ;

- у ЗДПС, ЗДСС на випадок безробіття та у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності – 36,5%;

- у ЗДПС, ЗДСС на випадок безробіття, від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, – 36,41%;

- у разі, якщо зазначені особи виявили бажання бути застрахованими за всіма видами ЗДСС, – 38,11% [1].

Законом «Про Державний бюджет України на 2015 рік» встановлено показники прожиткового мінімуму для працездатних осіб у цьому році [5].

У січні–листопаді 2015 р. максимальна величина бази нарахування ЄСВ (як і в 2014 р.) становитиме 20 706 грн (з урахуванням суми прожиткового мінімуму в обсязі 1 218 грн), а в грудні збільшиться до 23 426 грн (у зв'язку з підвищенням прожиткового мінімуму до 1 378 грн). Із суми доходу, що перевищує максимальну базу, не здійснюють обчислення ЄСВ.

Максимальна величина бази нарахування ЄСВ – максимальна сума доходу застрахованої особи, що дорівнює сімнадцяти розмірам прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого законом, на яку нараховується ЄСВ. Внесок встановлюється відповідно до класів професійного ризику виробництва, до яких належать платники, з урахуванням видів їх економічної діяльності [1].

Максимальний розмір внеску має становити не більше, ніж внесок (34,7%), нарахований на сімнадцятиразовий розмір прожиткового мінімуму, тобто з січня до листопада – 7 184,98 грн, а в грудні – 8 128,82 грн.

Мінімальний страховий внесок – сума ЄСВ, що визначається розрахунково як добуток мінімального розміру заробітної плати на розмір внеску, встановлений законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід), та підлягає сплаті щомісяця [1].

Підприємці повинні сплачувати ЄСВ за себе, і мінімальний страховий внесок для фізичних осіб-підприємців становитиме (при базовій ставці ЄСВ, що не передбачає добровільного соціального страхування) 34,7% від мінімального розміру заробітної плати – 422,65 грн у січні–листопаді та 478,17 грн у грудні цього року.

У разі, якщо база нарахування ЄСВ (крім винагороди за цивільно-правовими договорами) не перевищує розміру МЗП, встановленої законом на місяць, за який нараховується заробітна плата (дохід), сума ЄСВ розраховується як добуток розміру МЗП та ставки ЄСВ, встановленої для відповідної категорії платника [1].

Відтепер за неподання, несвоєчасне подання, подання не за встановленою формою звітності, передбаченої законодавством, органи доходів і зборів накладають штраф у розмірі 10 неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (далі – НМДГ) – 170 грн – за кожне таке неподання, несвоєчасне подання або подання не за встановленою формою. Ті ж дії з боку платника ЄСВ, на якого протягом року вже накладали штраф за таке порушення, – тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 60 НМДГ (1 020 грн) за кожне таке неподання, несвоєчасне подання або подання не за встановленою формою звітності [1].

Також збільшено розмір штрафів за несплату (неперерахування) або несвоєчасну сплату (несвоєчасне перерахування) єдиного внеску – це 20% (після 10%) своєчасно не сплачених сум; за донарахування територіальним органом доходів і зборів або платником своєчасно не нарахованого ЄСВ накладається штраф у розмірі 10% (замість 5%) зазначеної суми за кожний повний або неповний звітний період, за який донараховано таку суму, але не більш як 50% суми донарахованого ЄСВ [1].

Обчислення ЄСВ здійснюється на підставі бухгалтерських та інших документів, відповідно до яких нараховують (обчислюють), або які підтверджують нарахування виплат (доходу), на які відповідно до закону нараховується ЄСВ. Сплата ЄСВ здійснюється у національній валюті шляхом внесення відповідних сум на рахунки органів доходів і зборів, відкриті в центральному органі виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері казначейського обслуговування бюджетних коштів для його зарахування [1].

ЄСВ сплачують шляхом перерахування платником безготівкових коштів з його банківського рахунку. Платники зобов'язані сплачувати ЄСВ, нарахований за календарний місяць, не пізніше 20 числа наступного місяця. Періодом, за який платники подають звітність до органу доходів і зборів, є календарний місяць [1].

Фізичні особи-підприємці зобов'язані сплачувати ЄСВ, нарахований за календарний рік, до 10 лютого наступного року, крім фізичних осіб-підприємців, які обрали спрощену систему оподаткування, які сплачують ЄСВ, нарахований за календарний квартал, до 20 числа місяця, що настає за кварталом, за який сплачують єдиний внесок. Особи, які провадять незалежну професійну діяльність зобов'язані сплачувати ЄСВ, нарахований за календарний рік, до 1 травня наступного року. Звітним періодом для двох вищезгаданих категорій платників є календарний рік [1].

На внесок із зарплати найманих працівників строки звіту не змінилися – до 20 числа наступного місяця. Річний звіт щодо внеску, нарахованого на себе, підприємці повинні надати до 10 лютого 2015 р. за попередній рік [6].

Також до 25 січня 2015 р. роботодавці повинні для підтвердження або зміни класу ри-

зику надати до місцевого відділення Фонду соціального страхування від нещасного випадку відомість розподілу чисельності працівників. Якщо в результаті розрахунків за цією відомістю основний вид діяльності та клас ризику змінюються, то підприємець повинен надати в цей відділення Фонду заяву про зміну класу ризику. Якщо клас ризику знижується, то Фонд повинен провести на підприємстві перевірку, надати нове повідомлення про зміну класу професійного ризику в двох примірниках – один для підприємства, інший – для Пенсійного фонду. Новий клас ризику підприємствам буде встановлено з 1 січня 2015 р. До 22 січня 2015 року потрібно було виплатити аванс, зарплату за січень до 7 лютого та відзвітувати за місяць, виходячи зі старого розміру ЄСВ за старим класом ризику [6].

Центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовує і координує Кабінет Міністрів України, і який реалізовує, зокрема, державну політику з адміністрування ЄСВ і політику у сфері боротьби з правопорушеннями під час застосування законодавства з питань сплати ЄСВ, є ДФСУ.

ДФСУ відповідно до покладених на неї завдань в сфері адміністрування ЄСВ виконує такі функції: здійснює адміністрування ЄСВ в порядку, встановленому законом, забезпечує контроль за своєчасністю, достовірністю, повнотою його нарахування та сплати; контролює своєчасність подання платниками передбаченої законом звітності, своєчасність, достовірність, повноту нарахування та сплати ЄСВ; здійснює облік платників ЄСВ; застосовує фінансові санкції до платників ЄСВ; забезпечує ведення реєстру страхувальників ЄСВ та здійснює інші повноваження, визначені законом [7].

Зміни, які відбулись в адмініструванні ЄСВ у зв'язку з прийняттям нового законодавства, торкнулись також Закону № 2464 в частині пропорцій розподілу ЄСВ шляхом зменшення частини внеску на ЗДСС на випадок безробіття та у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, і спрямування їх на ЗДПС (до солідарної системи) та на ЗДСС від нещасного випадку на виробництві.

У середньому розміри ЄСВ зміняться таким чином:

- на ЗДСС на випадок безробіття зменшиться на 1,0%;
- на ЗДСС у зв'язку з тимчасовою втратою працездатності та витратами, зумовленими похованням, зменшиться на 0,2%;
- на ЗДПС збільшиться на 1,1%;
- на ЗДСС від нещасного випадку на виробництві та професійного захворювання, які спричинили втрату працездатності, збільшиться на 0,1% [8].

Наказом № 1162 [9] затверджені Порядок обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне стра-

хування та Положення про реєстр страхувальників. Порядок визначає питання взяття на облік, внесення змін до облікових даних та зняття з обліку платників ЄСВ у територіальних органах ДФСУ, надання фіскальним органам відомостей про клас професійного ризику виробництва Фондом соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, надання Пенсійному фонду України та фондам ЗДСС даних про взяття/зняття з обліку платників [9].

Положення визначає організацію ведення реєстру страхувальників з метою забезпечення ведення обліку платників ЄСВ у ДФСУ, їх ідентифікації, накопичення, зберігання та автоматизованої обробки інформації про платників, порядок надання інформації з реєстру страхувальників суб'єктам інформаційних відносин (ДФСУ, Пенсійному фонду України, фондам ЗДСС) [10].

Народний депутат України О.П. Продан та експерти Реанімаційного пакету реформ І.С. Несходовський та Ю.С. Дрогвоз заявляли, що реформа ЄСВ у форматі, реалізованому урядом, не призведе до виходу зарплат з тіні і потребує кардинальної зміни. Зокрема, О.П. Продан, член комітету Верховної Ради України з питань податків, зазначила, що потрібно максимально відкорегувати формулу розрахунку ЄСВ, аби якомога більша кількість підприємств мала стимул виводу зарплат із тіні. Також експерт переконана, що реформою ЄСВ має займатися не Державна фіскальна служба, а Міністерство соціальної політики, якщо уряд визнає, що це є соціальний внесок, а не податок. Ю.І. Дрогвоз, віце-президент Українського союзу промисловців і підприємців, зі свого боку зазначила, що умови, які дозволяють бізнесу зменшити ставку ЄСВ до 16,4%, є неприйнятними для підприємств у регіонах, де реальні зарплати, навіть за умови виплат «у конвертах», є низькими – бізнес не має фізичної можливості підвищити фонд оплати праці у 3–6 разів, як цього вимагає закон задля послаблення ставок ЄСВ. Експерт також нагадала, що від початку йшлося про перегляд ЄСВ разом з реформою прибуткового податку з громадян, що мало б реальний поштовх для легалізації доходів. Проте цього не сталося, а це призвело до того, що, збільшуючи фонд оплати праці, задля зменшення ставки ЄСВ, підприємства тим самим збільшують базу для оподаткування прибутковим податком. І у підсумку навантаження на фонд оплати праці не зменшується, а збільшується [11].

Експерти визнали, що фактично реформа ЄСВ не запрацювала, бо наразі фіскальні служби на місцях не мають роз'яснення щодо методики нарахування. Якщо ця регуляторна база не з'явиться якомога скоріше, це означатиме, що навіть тим підприємствам, які виконують умови для застосування зменшеної ставки ЄСВ, все одно доведеться сплачувати її як і раніше – на рівні 36,4% [11].

Підтримуючи в цілому законодавчу ініціативу щодо зниження навантаження на фонд оплати праці, що сприятиме, на думку суб'єкта законодавчої ініціативи, виведенню заробітної плати з «тіні», експерти Головного науково-експертного управління звернули увагу на законодавчо визначений важливий процедурний момент щодо зміни розмірів ЄСВ. Річ у тім, що за необхідності центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сферах трудових відносин, соціального захисту населення, за пропозицією центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну податкову і митну політику, правлінь відповідних фондів ЗДСС подає узгоджені зі сторонами соціального діалогу зміни розміру ЄСВ для внесення їх на розгляд Верховної Ради України та пропорції розподілу за видами ЗДСС для їх затвердження Кабінетом Міністрів України. Натомість законопроект було подано без врахування позицій громадськості та соціальних партнерів [12].

У рамках реформи ЄСВ пропонується також створити Фонд соціального страхування України шляхом об'єднання Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України та Фонду соціального страхування з тимчасової втрати працездатності. Але таке об'єднання лише двох з чотирьох фондів означатиме діяльність протягом 2015 р. одночасно як нового Фонду, так і старих двох, що тільки призведе до зростання державних видатків.

Висновки. Враховуючи надто стислі терміни підготовки проекту Закону № 77–VIII, експерти не мали змоги детально його проаналізувати і внести певні корективи, які, очевидно, необхідно було здійснити після відповідних досліджень та підрахунків.

Реформу ЄСВ бізнес сприймає з великою недовірою, яка посилюється недовірою до влади загалом. Необхідні для отримання права на застосування зниженого коефіцієнта для розрахунку ЄСВ умови важко виконати, але навіть при зниженні розміру внеску легалізувати фонд оплати праці невігідно, платники не отримали очікуваного стимулу для цього.

Лише дуже невелика кількість підприємств можуть застосовувати знижений коефіцієнт (переважно великі підприємства), а ті, хто платив мінімальну заробітну плату, продовжуватимуть це робити. За словами К.М. Ляпіної, директора Державної регуляторної служби, відповідно до вибіркової інформації, скористатись коефіцієнтом зможуть менше 10% підприємств, а умови для зниження ставок ЄСВ не дають підстав надіятись на позитивний ефект [13].

Тобто реального зниження ставки немає, бізнес не поспішає повертатися з підпілля, крім того лякає ймовірність, що зміни не дадуть очікуваних результатів і будуть скасовані через рік або і швидше. Твердження, що у 2016 р. всі отримають можливість знизити ставку за умови,

якщо з тіні виведуть великі суми коштів і зможе повноцінно функціонувати Пенсійний фонд, також не вселяють надію. Адже ЄСВ повністю спрямовують на виплату пенсій, і необхідно шукати інші джерела доходів для цього фонду.

З урахуванням теперішнього стану економіки України і негативних настроїв у суспільстві, зростання фінансових санкцій також може мати поганий вплив на фінанси суб'єктів господарювання. Тому передусім необхідно скасувати додаткові платежі та норми, що збільшують тиск на бізнес. Очевидно, що зміни не сприяли і зниженню податкового навантаження на доходи фізичних осіб. Можливо, єдиним виходом із ситуації є перегляд алгоритму обчислення ЄСВ і реальне зниження ставок без будь-яких умов і коефіцієнтів.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування : Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2464-17/page>.
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізації фонду оплати праці : Закон України від 28.12.2014 р. № 77-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/77-19>.
3. Білоус І.О. Податкова реформа має допомагати бізнесу і вивести його з тіні [Електронний ресурс] / І.О. Білоус // Офіційний сайт ДФСУ. – Режим доступу : <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/zmi/167376.html>.
4. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
5. Про Державний бюджет України на 2015 рік : Закон України від 28.12.2014 р. № 80-VIII [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80-19>.
6. Єдиний соціальний внесок – 2015 [Електронний ресурс] / Бухоблік в Україні. – Режим доступу : <http://www.buhoblik.org.ua/nalogi/edinyj-soczialnyj-vznos/586-dinij-soczialnij-vnesok-2013.html>.
7. Про Державну фіскальну службу України : Закон України від 21.05.2014 р. № 236 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/236-2014-%D0%BF>.
8. Зміни, які відбулись в адмініструванні ЄСВ у зв'язку з прийняттям антикризового законодавства [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Оболонської районної в місті Києві державної адміністрації. – Режим доступу : <http://obolon.kievcity.gov.ua/content/zminy-yakividbulys-v-administruvanni-iesv-u-zvyazku-z-pryynyattiam-antykryzovogo-zakonodavstva.html>.
9. Про затвердження Порядку обліку платників єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та Положення про реєстр страхувальників : наказ МФУ від 24.11.2014 р. № 1162 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1553-14>.
10. Положення про реєстр страхувальників : наказ МФУ від 24.11.2014 р. № 1162 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z1554-14/paran4#n4>.
11. Реформа єдиного соціального внеску в існуючому вигляді не призведе до виходу зарплат із тіні – експерти [Електронний ресурс] // Український кризовий медіа-центр. – Режим доступу : <http://uacrisis.org.ua/reforma-ehdinogo-socialnogo-vnesku/>.
12. Висновок Головного науково-експертного управління до проекту Закону про реформування загальнообов'язкового державного соціального страхування та легалізацію фонду оплати праці [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=53067.
13. Ляпіна К.М. Менше 10% підприємств підпадають під критерії для зниження ЄСВ до 16,4% / К.М. Ляпіна // РБК Україна [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rbcua.com/rus/menee-10-predpriyatij-podpadayut-pod-kriterii-dlya-snizheniya-20012015150700>.